

**Nationaal
Psychotrauma
Centrum**

**ARQ Kenniscentrum
Impact van Rampen
en Crises**

Persoonlijk document

**Mijn ervaringen met de schoolgijzeling in Bovensmilde
(1977) en de gevolgen sindsdien**

Inleiding

Op maandag 23 mei 1977 gijzelden vier jonge mannen van Zuid-Molukse komaf de lagere school in Bovensmilde met daarin ruim honderd jonge leerlingen en vijf leerkrachten. Een van de toenmalige leerlingen was de Voor ... en andere leerlingen was de gijzeling een [traumatische ervaring](#). Bijna vijftig jaar later zijn de gevolgen ervan nog steeds voelbaar.

Dit document beschrijft wat de schoolgijzeling in Bovensmilde in 1977 heeft betekend en nog steeds betekent voor Het geeft lezers inzicht in ... ervaringen en in de gevolgen daarvan voor ... dagelijks leven, zowel privé als in ... werk.

Dit document is bedoeld voor leidinggevendenden, (bedrijfs)artsen, medewerkers van het UWV en dierbaren. Het doel is niet te adviseren of voor te schrijven wat lezers zouden moeten doen. Het is bedoeld de lezer te helpen inleven in wat ... heeft meegemaakt en hoe de gevolgen van de schoolgijzeling doorwerken in zijn dagelijks leven.

Op verzoek van ... hebben onderzoekers van [ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum](#) zijn ervaringen rondom de schoolgijzeling in Bovensmilde in 1977 op papier gezet, met informatie over de schoolgijzeling en over wat 'psychotrauma' is. De tekst is gebaseerd op het transcript van een interview met ... op ..., dat is afgenomen in het kader van het rapport [De stilte achteraf](#), aangevuld met de eigen woorden en ervaringen van

Van wie is dit document?

Dit document is eigendom ... ; hij bepaalt met wie het wordt gedeeld en hoe het wordt gebruikt.

De schoolgijzeling

De onderstaande alinea's geven een beknopte beschrijving van de context en het verloop van de schoolgijzeling. Het is hoofdzakelijk gebaseerd op de ervaringen van voormalig gegijzelde leerlingen die deelnamen aan het ARQ-onderzoek *De stilte achteraf* (2025).

Historische context

Na de onafhankelijkheid van Indonesië werden in 1951 Molukse KNIL-militairen en hun families naar Nederland overgebracht. De slechte leefomstandigheden, de manier waarop zij werden behandeld en het gebrek aan toekomstperspectief zorgden voor veel woede en onvrede binnen de Molukse gemeenschap. In de jaren zeventig leidde dit tot gewelddadige acties, waaronder de schoolgijzeling in Bovensmilde.

De schoolgijzeling

Op maandag 23 mei 1977 gijzelden vier gewapende jonge mannen van Molukse komaf de lagere school in Bovensmilde met daarin ruim honderd kinderen, waaronder ..., en vijf leerkrachten. De gijzelnemers dreigden de kinderen en leraren te doden als hun eisen niet werden ingewilligd door de overheid. Tijdens de gijzeling heersten er gevoelens van (doods)angst en machteloosheid onder de kinderen. Hoewel er momenten van afleiding waren, bleef de spanning hoog, vooral wanneer er met geweld werd gedreigd. De kinderen en één leerkracht werden op de vierde en vijfde dag vrijgelaten. De overige vier leerkrachten werden na ruim drie weken bevrijd.

Na de schoolgijzeling

Na de vrijlating werden de kinderen medisch onderzocht en kreeg een deel psychosociale hulp aangeboden. Velen ontvingen echter geen psychosociale hulp. In het dorp was het onrustig. Er waren conflicten tussen inwoners uit de Nederlandse en Molukse gemeenschappen. Politie en ME waren volop aanwezig. De leerlingen gingen onder bewaking naar school. Het dorp leek volgens sommigen wel een oorlogsgebied.

Ondanks deze zichtbare veranderingen werd er veelal in het dorp, op school en thuis gezwezen over wat er was gebeurd. Ouders werden geïnstrueerd zo normaal mogelijk te doen, de gijzeling te beschouwen als een uit de hand gelopen schoolreisje, en het er niet over te hebben. Het gevolg was dat veel leerlingen zich niet gesteund voelden na de gijzeling en hun ervaring er niet mocht zijn. Dat niemand begreep wat de gijzeling met hen deed. Velen misten iemand om hen te helpen woorden te geven aan hun ervaringen, gevoelens en gedachten. De aan het onderzoek deelnemende leerlingen gaven aan dat dit de verwerking van de gijzeling bemoeilijkte. Pas (vele) jaren later werd de cultuur van stilzwijgen langzaam doorbroken.

Gevolgen van de schoolgijzeling

Uit het onderzoek *De stilte achteraf* (2025) blijkt dat de schoolgijzeling voor relatief veel deelnemende voormalig gegijzelde leerlingen aanhoudende gevolgen heeft. Eén op de drie (33%) is in 2025 ontevreden over de eigen mentale gezondheid. Bijna een kwart (24%) rapporteert klachten die dusdanig ernstig zijn dat sprake is van vermoedelijke posttraumatische stressstoornis (PTSS). Dit percentage ligt aanzienlijk hoger dan in de algemene bevolking, waar het gaat om ongeveer 1,3%¹. Uit het onderzoek blijkt ook dat de meeste leerlingen matig tot extreem veel belemmeringen ervaren in hun vermogen te kunnen werken.

Het persoonlijk verhaal van ...

De schoolgijzeling

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Sed non risus. Suspendisse lectus tortor, dignissim sit amet, adipiscing nec, ultricies sed, dolor. Cras elementum ultrices diam. Maecenas ligula massa, varius a, semper congue, euismod non, mi. Proin porttitor, orci nec nonummy molestie, enim est eleifend mi, non fermentum diam nisl sit amet erat. Duis semper. Duis arcu massa, scelerisque vitae, consequat in, pretium a, enim. Pellentesque congue. Ut in risus volutpat libero pharetra tempor. Duis arcu massa, scelerisque vitae, consequat in, pretium a, enim. Pellentesque congue. Ut in risus volutpat libero pharetra tempor.

‘Proin porttitor, orci nec nonummy molestie, enim est eleifend mi, non fermentum diam nisl sit amet erat. Duis semper.’

Cras vestibulum bibendum augue. Praesent egestas leo in pede. Praesent blandit odio eu enim. Pellentesque sed dui ut augue blandit sodales. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices posuere cubilia Curae; Aliquam nibh. Mauris ac mauris sed pede pellentesque fermentum.

¹ Hoeboer CM, Nava F, Haagen JFG, Broekman BFP, van der Gaag RJ, Olff M. Epidemiology of DSM-5 PTSD and ICD-11 PTSD and complex PTSD in the Netherlands. *J Anxiety Disord.* 2025;110:102963.

Na de schoolgijzeling

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Sed non risus. Suspendisse lectus tortor, dignissim sit amet, adipiscing nec, ultricies sed, dolor. Cras elementum ultrices diam. Maecenas ligula massa, varius a, semper congue, euismod non, mi.

Proin porttitor, orci nec nonummy molestie, enim est eleifend mi, non fermentum diam nisl sit amet erat. Duis semper. Duis arcu massa, scelerisque vitae, consequat in, pretium a, enim. Pellentesque congue. Ut in risus volutpat libero pharetra tempor.

'Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi vel erat non mauris convallis vehicula.'

Proin porttitor, orci nec nonummy molestie, enim est eleifend mi, non fermentum diam nisl sit amet erat. Duis semper. Duis arcu massa, scelerisque vitae, consequat in, pretium a, enim. Pellentesque congue. Ut in risus volutpat libero pharetra tempor. Cras vestibulum bibendum augue. Praesent egestas leo in pede. Praesent blandit odio eu enim. Pellentesque sed dui ut augue blandit sodales. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices posuere cubilia Curae; Aliquam nibh. Mauris ac mauris sed pede pellentesque fermentum. Maecenas adipiscing ante non diam sodales hendrerit. Ut velit mauris, egestas sed, gravida nec, ornare ut, mi. Aenean ut orci vel massa suscipit pulvinar. Nulla sollicitudin. Fusce varius.

Ervaringen met hulpverlening

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Sed non risus. Suspendisse lectus tortor, dignissim sit amet, adipiscing nec, ultricies sed, dolor. Cras elementum ultrices diam. Maecenas ligula massa, varius a, semper congue, euismod non, mi.

Proin porttitor, orci nec nonummy molestie, enim est eleifend mi, non fermentum diam nisl sit amet erat. Duis semper. Duis arcu massa, scelerisque vitae, consequat in, pretium a, enim. Pellentesque congue. Ut in risus volutpat libero pharetra tempor. Cras vestibulum bibendum augue. Praesent egestas leo in pede. Praesent blandit odio eu enim. Pellentesque sed dui ut augue blandit sodales. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices posuere cubilia Curae; Aliquam nibh. Mauris ac mauris sed pede pellentesque fermentum.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Sed non risus. Suspendisse lectus tortor, dignissim sit amet, adipiscing nec, ultricies sed, dolor. Cras elementum ultrices diam. Maecenas ligula massa, varius a, semper congue, euismod non, mi.

'Mauris ac mauris sed pede pellentesque fermentum.'

Huidige gevolgen van de schoolgijzeling

Proin porttitor, orci nec nonummy molestie, enim est eleifend mi, non fermentum diam nisl sit amet erat. Duis semper. Duis arcu massa, scelerisque vitae, consequat in, pretium a, enim. Pellentesque congue. Ut in risus volutpat libero pharetra tempor. Cras vestibulum bibendum augue. Praesent egestas leo in pede. Praesent blandit odio eu enim. Pellentesque sed dui ut augue blandit sodales. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices posuere cubilia Curae; Aliquam nibh. Mauris ac mauris sed pede pellentesque fermentum.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Sed non risus. Suspendisse lectus tortor, dignissim sit amet, adipiscing nec, ultricies sed, dolor. Cras elementum ultrices diam. Maecenas ligula massa, varius a, semper congue, euismod non, mi. Proin porttitor, orci nec nonummy molestie, enim est eleifend mi, non fermentum diam nisl sit amet erat. Duis semper. Duis arcu massa, scelerisque vitae, consequat in, pretium a, enim. Pellentesque congue. Ut in risus volutpat libero pharetra tempor. Proin porttitor, orci nec nonummy molestie, enim est eleifend mi, non fermentum diam nisl sit amet erat. Duis semper. Duis arcu massa, scelerisque vitae, consequat in, pretium a, enim. Pellentesque congue. Ut in risus volutpat libero pharetra tempor.

Cras vestibulum bibendum augue. Praesent egestas leo in pede. Praesent blandit odio eu enim. Pellentesque sed dui ut augue blandit sodales. 'Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices posuere cubilia Curae; Aliquam nibh. Mauris ac mauris sed pede pellentesque fermentum. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Sed non risus. Suspendisse lectus tortor, dignissim sit amet, adipiscing nec, ultricies sed, dolor. Cras elementum ultrices diam. Maecenas ligula massa, varius a, semper congue, euismod non, mi.

Proin porttitor, orci nec nonummy molestie, enim est eleifend mi, non fermentum diam nisl sit amet erat. Duis semper. Duis arcu massa, scelerisque vitae, consequat in, pretium a, enim. Pellentesque congue. Ut in risus volutpat libero pharetra tempor.

Toelichting bij het persoonlijke verhaal: Wat is psychotrauma

Psychotrauma is een emotionele of psychologische reactie op een diep schokkende of ingrijpende gebeurtenis die de normale verwerking en het functioneren van een persoon verstoort. Dit kan ontstaan door een breed scala aan gebeurtenissen, waaronder gegijzeld worden. In veel gevallen verdwijnen de klachten als gevolg van schokkende gebeurtenissen vanzelf. Wanneer deze niet vanzelf verdwijnen en aanhouden kan er sprake zijn van een chronische stressgerelateerde stoornis, zoals posttraumatische stressstoornis (PTSS).

PTSS

Wanneer er sprake is van PTSS zijn mensen vaak gespannen, bang, verdrietig en schrikachtig. Ze kunnen last hebben van ongewenste herbelevingen. Tijdens een herbeleving beleeft iemand opnieuw de traumatische gebeurtenis in dromen of door plots opkomende herinneringen aan de gebeurtenis. Het voelt vaak levensecht en kan ervoor zorgen dat iemand zich weer bang, onveilig, of gespannen voelt, zonder dat meteen duidelijk is waarom. De reactie is doorgaans automatisch en moeilijk te controleren.

Deze herbelevingen kunnen getriggerd worden door bepaalde gedachten, geluiden, mensen, en plekken die (onbewust) doen denken aan de traumatische gebeurtenis (trauma triggers). Het gevolg is dat mensen met PTSS vaak gedachten, plaatsen, of mensen die herinneren aan de gebeurtenis uit de weg proberen te gaan.

Door hun traumatische ervaringen is het vertrouwen van mensen met PTSS in de goedheid van anderen en in een veilige en controleerbare wereld sterk aangetast. Ze zijn vaak voortdurend alert op gevaar, sneller prikkelbaar, slapen onrustig. Dit kost vaak veel energie en mensen met PTSS hebben ook vaak moeite met concentreren.

Bij schoolkinderen vertonen sommige kinderen met PTSS druk en impulsief gedrag. Ook kunnen ze opstandig en boos zijn en moeite hebben om hun emoties te controleren. Posttraumatische stressreacties in de kindertijd kunnen langetermijneffecten hebben en chronische stress kan leiden tot gezondheidsproblemen.

Vaak hebben mensen met PTSS verschillende klachten tegelijkertijd. Dit wordt ook wel comorbiditeit genoemd. Zo gaan posttraumatische stressreacties vaak samen met angst- en stemmingsstoornissen, sociale en lichamelijke klachten. PTSS-klachten kunnen ook het vermogen om te werken verstoren en hangen samen met een toename aan ziekteverzuim en verminderde werkproductiviteit.

Traumatische ervaringen uiten zich niet alleen psychisch, maar ook lichamelijk. Mensen kunnen last krijgen van aanhoudende hoofdpijn, spier- en gewrichtspijn, rug-, schouder- en nekklachten, benauwdheid, duizeligheid, buik- en darmklachten, hartkloppingen en chronische pijn. Wanneer lichamelijke klachten samenhangen met psychische spanning of trauma, worden deze psychosomatische klachten genoemd.

Ook slaapstoornissen komen veelvuldig voor bij mensen met PTSS. Nachtmerries en slapeloosheid zijn het meest bekend, maar er kunnen ook andere slaapproblemen optreden, zoals plots wakker schrikken, slaapapneu en rusteloze benen.

Niemand kiest voor PTSS. Traumatische klachten ondermijnen de psychische gezondheid en het levensgeluk van getroffenen. Steun vanuit de persoonlijke kring (inclusief werk), erkenning van hetgeen hen is overkomen, en professionele zorg zijn drie pijlers die bijdragen aan de verwerking van posttraumatische klachten en stoornissen.

Voor de behandeling van PTSS raden de richtlijnen aan te starten met traumagerichte psychotherapie. Dit is een behandelvorm waarbij gesprekken over de traumatische gebeurtenis tussen de getroffene en een behandelaar centraal staan. Het doel is ervoor te zorgen dat de herinneringen minder heftig worden en minder invloed krijgen op het dagelijks leven. Lang niet iedereen herstelt (volledig) van PTSS door behandeling.

PTSS-behandeling kan bestaan uit wekelijkse gesprekken met een therapeut, maar ook uit dagbehandeling of een klinische opname. Bij een klinische opname verblijft iemand tijdelijk in een gespecialiseerde behandelkliniek, waar dagelijks intensieve behandeling plaatsvindt, vaak in de vorm van een combinatie van therapieën. Een veelgebruikte therapievorm is EMDR, wat staat voor Eye Movement Desensitization and Reprocessing. Tijdens deze behandeling helpt de psycholoog om de emotionele lading van ingrijpende herinneringen te verminderen. De herinnering zelf blijft bestaan, maar gevoelens van angst, spanning of verdriet die ermee samenhangen nemen doorgaans af.

Uitleiding

Met dit document is beoogd de lezer te helpen zich in te leven in de ervaringen en gevolgen van de gijzeling voor Wij hopen dat deze tekst bijdraagt aan meer bewustwording van de vergaande gevolgen van traumatische ervaringen in de kindertijd.

Namens,

ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum

..., ... 2026